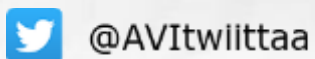

Hyvinvoinnin - ja turvallisuuden edistämisen verkostoyhteistyö Lapissa 26.11.2021

Esityksen sisältö

- Kansallinen ohjaus
- Toimintasuunnitelma 2020-2025
- Toimeenpanosuunnitelman rakenne
- Laatimisprosessi ja osallistujat
- Tietopohja
- Vaikuttavuuden ekosysteemi-verkostomainen yhteistyö
- Lappisopimus
- Ikäryhmittäiset turvallisuustavoitteet ja toimenpiteet / järjestönäkökulma
- Toimeenpanosuunnitelman seuranta ja jalkaannuttaminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös

Tavoitteet vuoteen 2030

- **Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden eriarvoisuus vähenee**
- **Toiminnan painopiste siirtyy hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen**, työ-, opiskelu- ja toimintakyvyn tukemiseen sekä ongelmien ehkäisyyn
- **Työelämän monimuotoisuus lisääntyy**, jokaisen työkäisen työpanos on tärkeä ja sen antamiselle luodaan mahdollisuus
- Julkishallinto, kansalaisyhteiskunta, yritykset ja elinkeinoelämä tekevät **yhteistyötä**
- **Hyvinvointitalous on päätöksenteon ajattelutapana**: ymmärrys ihmisten hyvinvoinnista edellytyksenä kestäväälle talouskasvulle ja yhteiskunnan sekä talouden vakaudelle lisääntyy
- **Ihmisten käytössä on monipuolisia keinoja** edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- **Palvelu- ja etuusjärjestelmä** edistävät hyvinvointia ja terveyttä kokonaisvaltaisesti ja niissä turvataan kielellisen yhdenvertaisuuden toteutuminen
- **Digitaaliset ratkaisut** tukevat kaikkien ihmisten mahdollisuuksia toimia ja käyttää palveluja sekä ovat turvallisia
- Eri hallinnonaloilla on yhteiset tavoitteet, jotka pohjautuvat **yksilöiden ja yhteisöjen parempaan ymmärtämiseen**.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030

Painopisteet

Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Ihmiset kokevat olevansa yhdenvertaisia ja osallisia

Hyvät arkiympäristöt

Arkiympäristö on terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettinen

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut

Ihmisillä on mahdollisuus hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään toimintaan sekä laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin palveluihin

Päätöksenteolla vaikuttavuutta

Päätöksentekijät edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä vähentävät eriarvoisuutta

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma 2020-2025

LAPIN HYVINVOINTIOHJELMA 2025

Maaseudun arjen palveluverkosto- hanke / Lapin liitto

Tilannekuva, indikaattorit, painopisteet 2019

Toimeenpanosuunnitelma 2020

Lapin liitto: Maakunnallinen hyvinvoinnin seurantaryhmä

Lapin AVI: Lapin terveyden edistämisen koordinaatioryhmä

Tietopohja: maku-valmistelun, sote-keskushankevalmistelun
ja työpajojen aineistot

4 työpajaa / 2020

Ikäkaudet: lapsi- ja lapsiperheet, nuoret ja nuoret aikuiset,
työikäiset, ikääntyneet

LAPIN TURVALLISUUSUUNNITELMA 2020-2023

Lapin turvallisuusverkosto

Johtajakokoukset

Tietopohja: kuntakyselyt ja työpajojen aineistot

Teemat: liikkumisen turvallisuus, turvallinen kasvu- ja
oppimisympäristö, nuorten huumeiden käytön ehkäisy, lasten,
nuorten ja perheiden tuki, kylien turvallisuus sekä
maahanmuuttajien tuki.

LAPIN HYVINVOINTIOHJELMAN JA TURVALLISUUSUUNNITELMAN TOIMEENPANOSUUNNITELMA

Lapin liitto: Maakunnallinen hyvinvoinnin seurantaryhmä, Lapin AVI: Lapin terveyden
edistämisen koordinaatioryhmä, Lapin turvallisuusverkosto

Työpajat ikäkausittain / tavoitteet, toimenpiteet, toimijat ja verkostot, mittarit ja toteuma

Ydintyöryhmä: Lapin liitto: kehittämispäällikkö, johtava työllisyysasiantuntija, AVI: hyte- ja
pelastusylitarkastajat, nuorisotyön suunnittelija, Lapin sotu: järjestökoordinaattori

TIETOPOHJA

- Lapin hyvinvointiohjelma 2025 -Me teemme kaikille hyvän elämän maailman puhtaimmassa maakunnassa
- Edellisen maakuntaudistuksen ja tulevaisuuden sotehankkeiden 2020 työpajatulokset
- Hyvinvointiohjelman toimeenpano (tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, mittarit ja seuranta) Lapin liiton ja Avin hyvinvointityöryhmät 4 kokousta 2020. Ikäryhmittäiset työpajat -ilmiöpohjainen tarkastelu alueellisen ja paikallisen tiedon- ja kokemustiedon pohjalta
- Lapin Maakunnallinen turvallisuussuunnitelma 2020-2023 - Arjen turvaa Lapissa

Visio, painopisteet ja asiantuntijaryhmät

Ikääntyneiden asiantuntijat: Marja-Liisa Oinas, Matti Selin, Inga Mukku, Rita Oinas, Eeva Patokoski, Tuulikki Louet-Lehtoniemi

Lapissa ikäännyttään arvostettuna ja aktiivisena osana yhteisöä sekä turvallisesti omanlaista elämä eläen

Työikäisten asiantuntijat: Tuija Keihtä, Riitta Hakala, Heli Björkman, Joni Minkkinen, Jukka Hakala, Tero Hyttinen, Henna Kymäläinen, Eija Raasakka

Lappilainen onnellinen lapsi kasvaa turvallisessa perheessä, aktiivisessa yhteisössä, yhteydessä luontoon

Lapsi- ja lapsiperheet asiantuntijat: Marika Ahola, Susanna Lammasaari, Tuija Keihtä, Ritva Kauhanen, Sanna Ylitalo, Seppo Lehto, Reko Silvenius, Veli-Matti Ahtiainen

Me teemme kaikille hyvän elämän maailman puhtaimmassa maakunnassa

Lappilainen nuori on tulevaisuuteen orientoitunut, onnellinen ja aktiivinen osa tasa-arvoista Lappia

Nuorisotyön asiantuntijat: Sanna Jussila, Pirjo Junttila-Vitikka, Matti Virtasalo, Anitta Jaakola

Lappilainen sujuva arki mahdollistaa aktiivisuuden ja osallisuuden sekä omasta itsestä ja läheisistä välittämisen

Painopisteiden sisältö

Alatavoitteita 63 kpl
Toimenpiteitä 140 kpl

Lappilainen onnellinen lapsi kasvaa turvallisessa perheessä, aktiivisessa yhteisössä, yhteydessä luontoon

Alatavoitteita 18 kpl
Toimenpiteitä 25 kpl

Lappilainen nuori on tulevaisuuteen orientoitunut, onnellinen ja aktiivinen osa tasa-arvoista Lappia

Alatavoitteita 18 kpl
Toimenpiteitä 41 kpl

Lappilainen sujuva arki mahdollistaa aktiivisuuden ja osallisuuden sekä omasta itsestä lähtevää läheisistä välittämisen

Alatavoitteita 11 kpl
Toimenpiteitä 35 kpl

Lapissa ikäännyttään arvostettuna ja aktiivisena osana yhteisöä sekä turvallisesti omanlaista elämä eläen

Alatavoitteita 16 kpl
Toimenpiteitä 39 kpl

Alueellinen turvallisuussuunnittelu Lapissa

Tavoitteena auttaa kuntia toteuttamaan arjen turvallisuutta parantavia, ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä

Keinot:

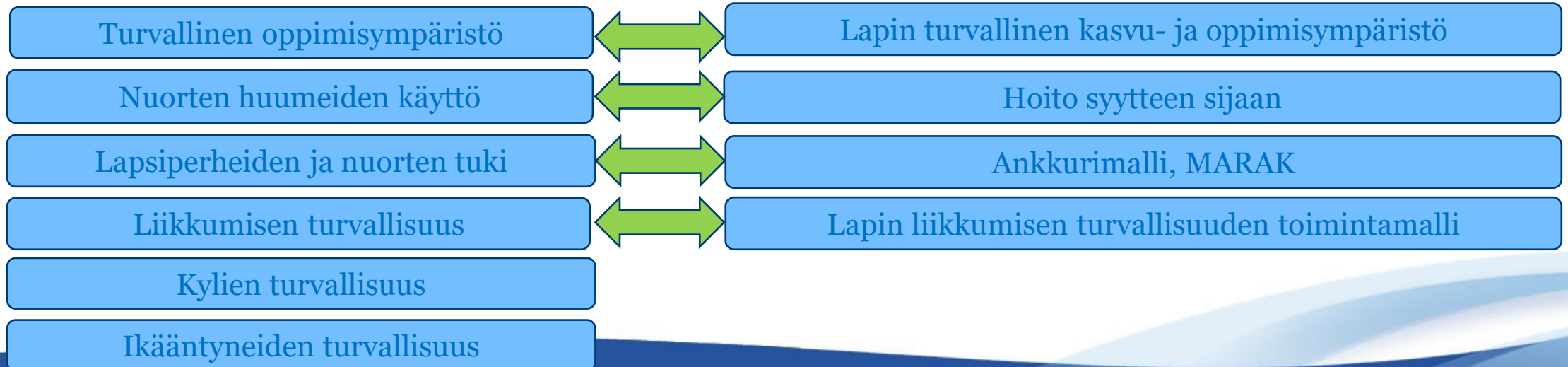
- tehokkaampi paikallinen resurssin hallinta
- hyväksi havaitut toimintamallit

Työskentelytapa:

- avoin verkostoyhteistyö

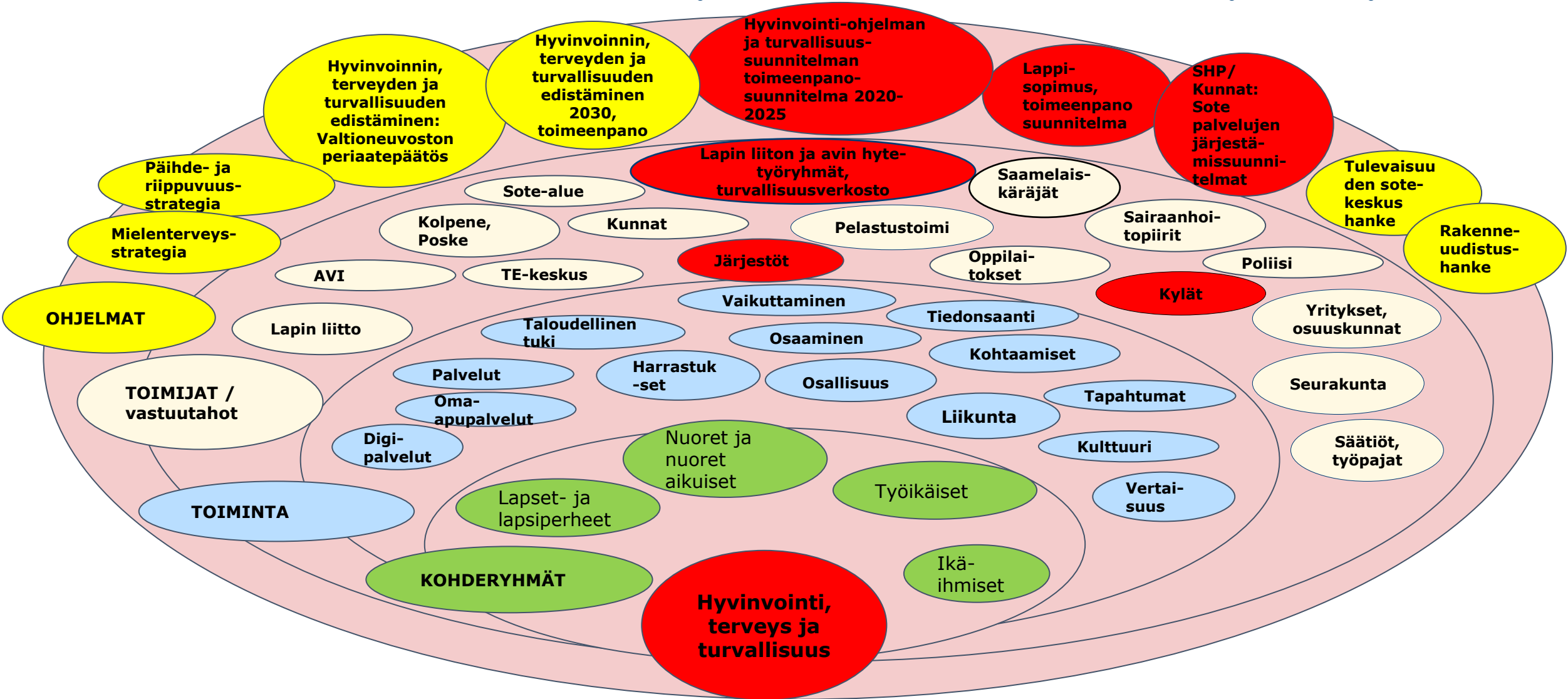
Turvallisuussuunnitelman maakunnalliset teemat

Hyödynnettävät toimintamallit

Lappilaisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus

Vaikuttavuuden ekosysteemi- verkostomainen yhteistyö

LAPPI-SOPIMUS 2022-2025 (Lausunnolla)

Hyvinvointi ja turvallisuus läpileikkaavina teemoina

6.4. Elinympäristön laatu, hyvinvointi ja peruspalvelujen turvaaminen hyvän elämän osatekijöinä

Lapissa hyvinvointia edistetään hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman ja niiden yhteisen toimeenpanosuunnitelman mukaisesti.

Hyvinvoinnin kehittämisessä keskeisiä toimenpiteitä ovat ennaltaehkäisevän turvallisuus- ja hyvinvointityön yhdyspintojen yhteensovittamien sekä arjen turvan toimintamallin toteuttaminen.

Toiminnassa painottuvat tiedolla johtaminen, verkosto-osaaminen ja monialainen yhteistyö.

Lapin hyvinvointi-indikaattorit

Kaikki ikäryhmät	Koko maa		Lappi		Lapin kunnat min-max
	2019	uusin tieto	2019	uusin tieto	
Väestö 31.12 (127)	5 513 130 (2017)		179 223 (2017)		958 – 62 420 (2017)
Huoltosuhte	60,1 (2017)	60,8 (2018)	64,2 (2017)	65,8 (2018)	(54 – 88,9), 54,8-93,3
Väestöennuste 2025			178 531		871 – 64 465
Saamea äidinkielenään puhuvia Lapin väestöstä / 1 000 asukasta	0,4 (2017)		8,7 (2017)		0 – 438,8 (2017))
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (187)	67,7 (2017)		27,0 (2017)		4,9 – 46,2 (2017)
Kansantauti-indeksi	100 (2017)		119,9 (2017)	118,9 (2018)	(92,8 – 136,7), 90,1-135,6
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (243) (THL tilastot)	100 (2014)		116,0 (2014)	115 (2016)	(90,4 – 152,8), 86,9-151,7
Terveystiedon edistäminen (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa (kuntajohto) (4072)	79 (2017)	78 (2019)	78 (2017)	73 (2019)	(26 – 91), 38-92
Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista (324)	43,4 (2017)	44 (2018)	44,0 (2017)	44,6 (2018)	(34,1 – 50,3) 35-50,7
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot (3126)	27,2 (2016)	27,7 (2017)	23,7 (2016)	24,1 (2017)	(20,9 – 26,3), 21,3-27,4
Lapin kirjastot: kokonaislainaus asukasta kohden (Lapin AVI)	15,57 (2017)	15,43 (2018)	14,28 (2017)	14,8 (2018)	9,82 – 20,08 (2017)
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % äänioikeutetuista (3076)	58,9 (2017)		58,0 (2017)		53,6 – 78,1 (2017)

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma Lapset ja lapsiperheet

**Lappilainen onnellinen lapsi kasvaa turvallisessa perheessä,
aktiivisessa yhteisössä, yhteydessä luontoon**

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
1. Lapissa hyvinvoiva lapsi ja lapsiperhe ovat hyvinvoinnin, turvallisuuden ja elinvoiman perusta				
Kaikessa suunnittelussa ja päätöksenteossa huomioidaan lapset ja lapsiperheet	Ennakkovaikutusten arvioinnin (EVA) käyttöönoton tehostaminen, kannustaen monialaiseen osallisuuteen Lapsibudjetointi	Kuntaliitto, THL, kunnat, AVI, 3.sektori Kunnat, Poske, sairaanhoitopiirit, 3. sektori	EVA-menettelmää käyttävät kunnat / määrä Kunnat tai seutukunnat, joissa perhekeskus	Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut
Ennaltaehkäisevän ja monialaisen yhteistyön kehittäminen ja resursointi alueellisella ja paikallisella tasolla	Fyysisen tai digitaalisen Perhekeskusmallin laajentaminen koko Lappiin Hyväksi todettujen toimintamallien ja menetelmien käyttöönotto Monialaisten yhteistyöverkostojen toiminnan vahvistaminen	Kunnat, Poske, sairaanhoitopiirit, THL, 3.sektori, Innokylä, Kunnat, Poske, sairaanhoitopiirit, seurakunta, paikalliset, maakunnalliset sekä valtakunnalliset järjestöt eri toimialoilta, järjestökeskukset, asukkaat	Käytössä olevat mallit ja menetelmät Monialainen yhteistyö kuntien hyvinvointikertomuksissa	

2. Lapissa liikkuminen ja kulttuuri ovat lasten hyvinvointia ja turvallisuutta vahvistavia elämyksiä, oppimista ja osallisuutta

Lapset, nuoret ja perheet osallistuvat toiminnan luomiseen	Osallisuuden ja vaikuttamisen keinojen vahvistaminen: nuorisovaltuustoja, oppilaskuntia, vanhempainneuvostoja ja vanhempainyhdistyksiä kuullaan ja otetaan mukaan eri tavoin Monialainen koordinoitu ja aktiivinen yhteistyö (esim. perhekeskukset)	Kunnat, lapsi- ja nuorisopoliittiset työryhmät, seurakunta, järjestöt, seurakunta, liikunta- ja kulttuuritoimijat, AVI	Kokousten määrä, tapahtumat, tilaisuudet
Luovuutta ja luontoa opetussuunnitelmien toteutuksessa Harrastustoiminnan ja soveltuvin osin opetuksen painopisteen siirto sisätiloista ulkotiloihin ja luontoon	Luontoa hyödyntävät leirikoulut Koulujen tuntijaossa lisää harraste- ja taitotaide-aineita Kerhot- ja harrastetoiminta koulupäivän yhteyteen, Liikkuva koulumalli	Kunnat, AVI, oppilaitokset, liikunta- ja kulttuuritoimijat, järjestöt, seurakunta, yhdistykset, seurakunta	Leirikoulut, kerhot, liikkuva koulumalli / määrät / kunta / maakunta
Harrastustoiminta kaikki mukaan –periaatteella Saavutettavat, esteettömät ja maksuttomat liikunta- ja harrastemahdollisuudet	”Höntsätoiminta” Kulttuurin ja liikunnan harrastetakuu, harrastepalveluseteli kaikille Tuki harrastustoimintaan (järjestöavustukset, tilat, kuljetukset)	Kunnat, liikunta- ja kulttuuritoimijat, järjestöt, seurakunta, yhdistykset, seurakunta, oppilaitokset	Käytössä olevat harrastetakuut / määrä, Harrastepalvelusetelit / määrä, kuntien järjestöavustukset/ määrä
Harrastustoiminnan ja kulttuurin tutuksi tekeminen	Toimijoiden yhteiset harrastemessut Yhteinen aktiivinen tiedottaminen	Kunnat, liikunta- ja kulttuuritoimijat, Lapin lasten kulttuuriverkosto, järjestöt, seurakunta, oppilaitokset, AVI, Lapin liitto	Harrastemessun toteutuminen, tiedotteiden määrä

Tavoitteet

Toimenpiteet

Toimijat ja verkostot

Mittarit

Toteuma

3. Perheiden hyvät elämäntavat luovat pohjaa lappilaiselle hyvinvoinnille, terveydelle ja turvallisuudelle

Ajantasainen tilannekuva lasten ja perheiden hyvinvoinnista

Maakunnan ja kuntien hyvinvointikertomuksiin kerätään eri ammattilaisten ja toimijoiden tuottama tieto (indikaattorit, kuntatieto, kuntalaisten ja ammattilaisten kokemustieto)

Kunnat, AVI, poliisi, te-palvelut, järjestöt, seurakunta, sairaanhoitopiiri, THL, Poske, Kolpene, oppilaitokset

Laaja-alaisten monitoimijaisten hyvinvointikertomusten määrä / sisällöt

Liikennevalot:
Vihreä / toteutunut
Keltainen / valmistelussa
Punainen / Ei toteutunut

Elämäntapaohjauksen ja sosiaalisen osallisuuden vahvistaminen

Eri ammattilaisten ja toimijoiden yhteistoimintarakente elämäntapaohjaukseen
Perhekeskuksen palveluohjaus
Aktiivinen toimijat yhdistävä tiedottaminen, esim. hyvinvointi- ja palvelutarjotin, joka sisältää esim. ravinto-, liikunta- ja harrastusasioita (harrastusseteli).

Kunnat, poliisi, te-palvelut, järjestöt, seurakunta, sairaanhoitopiiri, THL, Poske, Kolpene, oppilaitokset

Kuntien hyvinvointi- ja palvelutarjottimien määrä

Kouluikäisten (ala-aste) peruskunnan ylläpitäminen/kohottaminen

Kannustin liikkumiseen, esim. Pokémon etsintä jne. pelejä

Koulut, nuorisotyö, järjestöt, seurakunta, vanhempainyhdistys

Move-mittari, kouluterveyskyselyjen tulokset

Nuorten peruskunnan ylläpitäminen/kohottaminen

Rakentaa jokin virtuaalipeli, josta saa pisteitä

Koulut, nuorisotyö, seurakunta, nuorisoneuvosto

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa väh. 1h/vko
Move-mittari

Ennalta ehkäisevän työn tehostaminen

Koko perheen hallittu some-käyttö
Ehkäisevä päihde-, lähisuhde -ja perhevaltatyön osaamisen lisääminen
Rakenteiden ja yhdyshenkilöverkoston vahvistaminen

Kunnat, AVI, poliisi, te-palvelut, järjestöt, seurakunta, sairaanhoitopiiri, THL, Poske, Kolpene, oppilaitokset

Koulutusten määrä, kuntien nimeämät yhdyshenkilöt, käytössä olevat menetelmät/määrä

Toimintamallien ja menetelmien käyttöön otto. (esim. Audit, lapset puheeksi, Ankkuri, Marak, turvakoti)

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
4. Lapissa koko yhteisö osallistuu lasten kasvattamiseen ja perheiden arjen tukemiseen				
<p>Vahvistetaan hyvää lapsi- ja perheystävällistä ilmapiiriä ja turvallista elinympäristöä</p> <p>Koordinoitu monitoimijainen maakunnallinen ja paikallinen verkostoyhteistyö</p> <p>Kaikissa Lapin varhaiskasvatuksen yksiköissä sekä ala- ja yläkouluissa on turvallista kasvaa ja oppia</p> <p>Lapissa ei hyväksytä kiusaamista, syrjimistä tai vihapuhetta</p>	<p>Nostetaan yleiseen keskusteluun perheen ja työelämän yhdistämiseen liittyviä kehittämiskohteita ja haasteita elinvoiman lisäämiseen.</p> <p>Viestinnän ja tiedottamisen tehostaminen.</p> <p>Kartoitetaan ja nivotaan yhteen monitoimijainen yhteistyöverkosto.</p> <p>Alueellisen hyvinvointikoordinaattorien ja järjestöyhteyshenkilöiden verkostojen rakentaminen ja yhteistoiminta</p> <p>Lapin turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö -toimintamallin mukaista toimintaa toteutetaan kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä sekä ala- ja yläkouluissa.</p> <p>Toiminnalla vahvistetaan lasten ja henkilökunnan turvallisuuden tunnetta, turvallisuutta ja siihen liittyvää osaamista.</p> <p>Kaikilla varhaiskasvatuksen yksiköillä sekä ala- ja yläkouluilla on kiusaamisen vastainen ohjelma (KiVa, KO tms.) käytössä ja henkilöstö tietää kuinka sen mukaan toimitaan. Oppilaidenkeskinäinen ohjattu sovittelu (restoratiivinen, verso tms.) on käytössä.</p> <p>Etsivä nuorisotyö, Riku-toiminta</p>	<p>Maakunta, AVI, kunnat, yrittäjät, työntekijät, työnantajat</p> <p>Maakunta, AVI, kunta, seutukunta, järjestöneuvottelukunta</p> <p>Kunnat, oppilaitokset ja varhaiskasvatusyksiköt, AVI</p> <p>Maakunta, AVI, kunta, oppilaitokset, poliisi, seurakunta, järjestöt</p>	<p>Tapahtumat, keskustelutilaisuudet, foorumit, kampanjat</p> <p>Toimivat yhteistyöverkostot</p> <p>Kuntien ja AVI:n tilastot</p> <p>Kouluterveyskyselyjen tulokset, poliisin tilastot, Riku-tilastot</p>	<p>Liikennevalot:</p> <p>Vihreä / Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut</p>

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma Nuoret ja nuoret aikuiset

**Lappilainen nuori on tulevaisuuteen orientoitunut, onnellinen ja aktiivinen osa
tasa-arvoista Lappia**

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
2. Lappilaisten nuorten hyvinvointi koostuu hyvästä arjen turvasta.				
<p>Parannetaan nuorten turvallisen liikkumisen taitoja</p> <p>Kaikissa Lapin oppilaitoksissa on turvallista oppia ja kehittyä</p> <p>Tehostetaan rasismiin vastaista toimintaa ja vahvistetaan monikulttuurista yhteistyötä</p>	<p>Aktivoidaan nuoria osallistumaan heille suunnatun liikenneturvallisuuskoulutukseen kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Punainen liitu, Nuori kuljettaja – ja Särmänä liikenteessä – toimintamallit <p>Lapin turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö –toimintamallin mukaista toimintaa toteutetaan kaikissa Lapin oppilaitoksissa. Toiminnalla vahvistetaan opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden tunnetta, turvallisuutta ja siihen liittyvää osaamista.</p> <p>Tuetaan yhdistyksiä rekrytoimaan uusia, kotouttamistyöstä kiinnostuneita vapaaehtoisia. Mahdollistetaan koulutuksen järjestäminen ja jatkuvuus.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tulijan ystävänä ja tukena-, Läksykieppi- ja Makuja monikulttuurisuudesta <p>Käynnistetään Arjen apu-koulutukset Lapissa.</p>	<p>Kunta, oppilaitokset, Liikenneturva</p> <p>Kunnat, oppilaitokset, Lapin AMK, Lapin yliopisto, MLL, AVI, Lapin turvallisuusverkosto</p> <p>SPR, Lapin piiri, kunnat</p>	<p>Koulutusten määrä/vuosi</p>	<p>Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut</p>

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
3. Turvataan ystävä jokaiselle ja yhteisö kaikille.				
Globaaliyhteys toisiin nuoriin - Nuorille pitää mahdollistaa osallistuminen paikkakunnasta riippumatta	<p>Liikkuva nuorisotyön- auto /kirjastoauto – pienet kylät</p> <p>Etsivä nuorisotyö hakee nuoria – katusovittelu</p> <p>Poikkeustilan globaali digiloikka – jokaiselle turvataan jonkinlainen yhteisö – verkkoneuvonta</p> <p>Kuljetustuki, kimpakyytimallit harrastuksiin</p>	Kunta, seurakunnat, AVI, maakunta, järjestöt, oppilaitokset	<p>Liikkuvan nuoristyön määrä/maakunta</p> <p>Katusovittelut kpl/vuosi</p> <p>Uudet verkkoneuvonta kpl/vuosi</p> <p>Kuljetustoimet</p>	Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut
Kiusaamisen ennaltaehkäisy	<p>Kiusaamisen ennaltaehkäisy – kyselyt nuorille (kaikki kiusaaminen ei tule tietoon)</p> <ul style="list-style-type: none"> - nuorten suosimien nettisivujen seuranta - kaikkia kuunteleva sovittelumalli - K O- projekti – vakavammat ongelmat – ohjaaja ja verkosto selvittävät asian - Aseman lapset ry:n toimintamalli - koulutukset <p>Koulukiusaamisen vaikutusten seuranta ja tuki mm. pitkäaikaistyöttömyyden syynä</p> <p>Nuorten pitkäaikaiset kokemukset - paneeli, keinot ovat laajoja ja asenteellisia</p>	<p>Kunta, seurakunnat, AVI, maakunta, järjestöt, oppilaitokset, TE-toimisto, perheet, poliisi</p> <p>Kunta, seurakunnat, järjestöt, oppilaitokset, TE-toimisto</p>	<p>Kyselyt kpl/vuosi</p> <p>Poistettut nettisivut</p> <p>Sovittelut kpl/vuosi</p> <p>Tuetut koulukiusatut nuoret</p> <p>Ohjelmaindikaattorit</p>	

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma Työikäiset

Lappilainen sujuva arki mahdollistaa aktiivisuuden ja osallisuuden sekä omasta itsestä ja läheisistä välittämisen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
1. Lappilaiset välittävät omasta ja toistensa hyvinvoinnista.				
Työikäisten hyvinvoinnin vahvistaminen	<p>Kehitetään matalan kynnyksen toimintoihin /palveluihin/hoitoon ohjausta ja yhteydenottotapoja monikanavaisesti läheteettömyys, puhelinkontaktit, chat, ensikontakti 24/7, konsultoinnit</p> <p>Tehostettu ensikäynti ja lyhytterapia avoin dialogi-toimintamalli, etä- ja vertaisryhmien kehittäminen (työttömät ja työssä olevat huomioitava erikseen ja yhdessä)</p> <p>Otetaan käyttöön hankkeiden tuottamat ja kehittämät mallit .Hankekoordinaatio (kunta), maakuntataso avi, liitto, teemaryhmät yhteiset ohjausryhmät Järjestö-, hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattorien yhteistyö, Hankehautomot yhteiseen kehittämiseen</p>	<p>Kunnat, sairaanhoitopiirit, työterveyshuolto, asiantuntijajärjestöt, kylät ja järjestöt, säätiöt ja seurakunnat, palvelun tuottajat</p>	<p>Puhelinkontaktit Tehdyt aikavaraukset</p> <p>Vertaisryhmät</p>	<p>Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut</p>
Lappilainen liikkuu turvallisesti maanteillä ja maastossa	<p>Tuetaan kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien työtä. Vähennetään liikenteen vaaranpaikkoja taajamissa, maanteillä ja maastossa. Lisätään liikenneturvallisuuskoulutusta työkäisille</p> <p>Työliikkuminen turvallisesti –hankeen kautta.</p>	<p>Kunnat (liikenneturva, poliisi, Lapin liikenneturvallisuustyöryhmä, kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät</p>	<p>Turvallisuusindikaattorit</p>	
Autetaan lappilaisia selviämään arjessa ja arjen kriiseistä	<p>Aktivoidaan kuntia tukemaan ja hyödyntämään järjestöjen osaamista ja toimintaa avun tarpeessa olevien auttamiseen ja tukemiseen.</p>	<p>Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry, SPR Lapin piiri, Lapin ensi ja turvakoti ry, Lapin turvallisuusverkosto, kunnat, Järjestöneuvottelukunta</p>	<p>Järjestösopimukset (kunta-järjestöt) Järjestötilastot</p>	

Tavoitteet

Toimenpiteet

Toimijat ja verkostot

Mittarit

Toteuma

1. Lappilaiset välittävät omasta ja toistensa hyvinvoinnista.

Turvalliset kylät

Vahvistetaan kylien yhteisöllisyyttä ja sosiaalista hyvinvointia sekä parannetaan kyläläisten selviytymiskykyä arjessa ja arjen häiriötilanteissa. Toimenpiteet esim: Kylien turvallisuuden kehittäminen-hanke, Kohdataan kylillä ja keskuksissa –hanke, kyläpelastaja-toiminta.

Lappilaiset Kylät ry, SPR Lapin piiri, MPK, Lapin pelastuslaitos, kunnat, kyläyhdistykset

Tehostetaan kotoutumista, rasismia vastaan toimintaa ja vahvistetaan monikulttuurista yhteistyötä

Tuetaan yhdistyksiä rekrytoimaan uusia, kotouttamistyöstä kiinnostuneita vapaaehtoisia. Mahdollistetaan koulutuksen järjestäminen ja jatkuvuus kuten: Tulijan ystävänä ja tukena- ja Makuja monikulttuurisuudesta .Käynnistetään Arjen apu-koulutukset Lapissa.

SPR Lapin piiri, kunnat, järjestöt, kyläyhdistykset

Liikennevalot:
 Vihreä / toteutunut
 Keltainen / valmistelussa
 Punainen / Ei toteutunut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
2. Luonto, kulttuuri ja elintavat tukevat arjessa jaksamista.				
<p>Työikäisten jaksamisen tukeminen ja mielekäs elämä</p>	<p>Työajan joustavuus perhetilanne huomioiden (työn, perheen ja vapaa-ajan)</p> <p>Kulttuuritarjonta, Työnantajien hyte –setelit</p> <p>Retkeily, reitit, ladut, lähiliikuntapaikat</p> <p>Green Care-toiminta, liikuntaneuvonta</p> <p>TE-toimiston työvoimapoliittiset palvelut Osallisuuden sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen.</p> <p>Etätyön vaikutukset/tukitoimet/pelisäännöt, johtamisosaamisen kehittäminen</p>	<p>Kunta, järjestöt, seurakunta, työnantajat, työterveys, TE-toimisto, säätiöt</p>	<p>Työtyytyväisyysmittarit Työssä poissaolot Seuranta Tehdyt etätyösopimukset</p>	<p>Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut</p>
<p>Säännölliset terveystarkastukset</p>	<p>Huolehditaan, että koko työikäiselle väestölle tehdään säännölliset terveystarkastukset (ml työttömät)</p> <p>Tarjotaan elämäntapaneuvontaa kaikissa elämän vaiheissa ja mielekkäällä tavalla</p> <p>Hyvinvointilähete, – ohjaus ja yhteistyötyö</p>	<p>Kunta, työnantajat, työterveyshuolto, sote-toimijat, asiantuntijajärjestöt, oppilaitokset</p>	<p>Tehtyjen tarkastusten määrä Paikallinen indikaattoriseuranta (esim. uni, liikunta, ylipaino, päihteet) Työtyytyväisyysmittarit Hyvinvointilähetteet</p>	

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma

Ikääntyneet

Lapissa ikäännyttään arvostettuna ja aktiivisena osana yhteisöä sekä turvallisesti omanlaista elämä eläen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
2. Ikäihmisille mahdollistetaan omanlainen ja turvallinen elämä sekä rakennetaan erityistarpeita huomioivia monimuotoisia asumisratkaisuja.				
<p>Ikäihmisten toimintakyky, voimavarat ja voimavarojen arviointi sekä riittävät palvelut</p>	<p>RAI-järjestelmän toimintakykytietoa käytetään monialaisesti henkilökohtaisen palvelusuunnitelman tekemiseksi</p> <p>Hoitosuunnitelmiin kuntouttava ote mukaan</p> <p>Perhehoidon kehittäminen ja tukeminen RAI-arviointien pohjalta</p> <p>Turvapalveluiden kautta tulevan tiedon hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa</p>	<p>Kunnat, AVI, eläkeläis- ja muut järjestöt, yksityiset, seurakunta</p>	<p>RAI- järjestelmää käyttävien kuntien määrä</p> <p>Perhehoitajien määrä</p> <p>Ennakoivat palvelutarpeen kartoituskäynnit, kpl/kunta</p>	<p>Liikennevalot:</p> <p>Vihreä / toteutunut</p> <p>Keltainen / valmistelussa</p> <p>Punainen / Ei toteutunut</p>
<p>Varautumista vanhuuteen</p>	<p>Oman elämänpuun rakentaminen ennakoiden(asuminen, hoitotahto, edunvalvonta ja asioiden hoitaminen)</p> <p>Eläkeläisjärjestöjen infot</p> <p>Luodaan uusia yhteisöllisyyteen pohjautuvia asumismuotoja (välimuotoiset asumisratkaisut)</p>			
<p>Koti ja ympäristö ja kotiin tuotettavat palvelut ikäihmisille</p>	<p>Lähiympäristöt ja lähipalvelut, joukkoliikenne ja palveluliikenne erilaisten asumisratkaisujen pohjaksi</p> <p>Ikäihmisten kotona asumista tuetaan kotiin vietävillä palveluilla ja turvallisilla asumisratkaisuilla</p>	<p>Kuntien kaavoitus tekninen ja perusturvalautakunta, maakunta, eläkeläis- ja muut järjestöt ja säätiöt, yrittäjät</p>	<p>Toteutetut kuljetuspalveluratkaisut, kpl</p>	

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
3. Lapissa osallisuus- ja elinympäristöt ovat esteettömiä ja turvallisia				
<p>Ikääntyneiden hyvinvointia vahvistava ja turvallinen elinympäristö</p> <p>Virikkeelliset aktivoivat ja houkuttelevat ympäristöt</p>	<p>Suunnittelussa ja päätöksenteossa huomioidaan turvallisen liikkumisen, harrastamisen ja omasta toimintakyvystä huolehtimisen mahdollisuudet.</p> <p>Lisätään ikääntyvien turvallisuusosaamista ja vähennetään kotitapaturmia tarjoamalla eläkeläiskerhoille ja vastaaville esim. selviydy sähköttä ja Turvallisia vuosia kotona – koulutusta</p> <p>Ikääntyneiden liikkumisen turvallisuutta parannetaan ylläpitämällä turvallisen liikkumisen verkostoa sekä järjestämällä esim. Ikäihminen liikenteessä –koulutus-tilaisuuksia eläkeläiskerhoille ja vastaaville. Nastakengät kaatumisten ehkäisemiseksi.</p> <p>Kohdataan kylillä ja keskuksissa –hankkeen avulla vähennetään ikääntyneiden yksinäisyyttä, lisätään osallisuutta ja sosiaalista hyvinvointia sekä vahvistetaan heidän selviytymiskykyään arjessa ja arjen häiriötilanteissa.</p>	<p>Kunnat (kaavoitus, tekninen suunnittelu), maakunta, AVI, ELY-keskus</p> <p>MPK, kuntien vanhusneuvostot, hyvinvointikoordinaattorit</p> <p>Liikenneturva, kuntien vanhusneuvostot, kuntien hyvinvointikoordinaattorit, Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta, Lapin AVI SPR, Lapin piiri, SPR:n paikallisyhdistykset Lapin ensi- ja turvakoti ry, pelastustoimi, Poliisi</p>	<p>Lapin 65 -vuotta täyttäneillä kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot</p> <p>Vammojen ja myrkytysten hoidosta aiheutuvia sairaalahoitojaksoja</p>	<p>Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut</p>
<p>Tiedottaminen</p> <p>Ikääntyneihin kohdistuvaa väkivaltaa ei hyväksytä</p>	<p>Tiedottaminen eri tavoin useita toimijoita hyödyntäen palveluista ja palvelutarpeista sekä huolista, (huoli-ilmoituslomake)</p> <p>Tarjotaan lähisuhdeväkivallan uhreiksi joutuneille iäkkäille kriisiapua ja mahdollisuutta tarvittaessa hakeutua turvakotiin.</p>	<p>Kunnat, Lapin Ensi- ja Turvakoti ry, AVI</p>	<p>Tiedotteiden määrä kpl, Ikääntyneiden palveluiden kattavuus kuntien nettisivuilla (kunta arvioi)</p>	

Toimeenpanosuunnitelman seuranta ja jalkauttaminen

Seuranta

- ▶ Hyvinvointityöryhmien (Lapin liitto ja aluehallintovirasto) kokoukset 2 x/vuosi
- ▶ Indikaattorein päivitys 1 x/vuosi
- ▶ Kunnat raportoivat vuosittain Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen ja suunnitelman toteumaa
- ▶ Kuntien yhteinen hyvinvointi- ja turvallisuuskyselypohja

Jalkauttaminen

- ▶ Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman toimeenpanosuunnitelma toimii mallina kuntien hyvinvointi- ja turvallisuuskertomusten ja suunnitelmien laadinnassa
- ▶ AVI:n kuntakirje / turvallisuussuunnitelmat osaksi hyvinvointikertomusta ja suunnitelmaa
- ▶ Kunnanjohtajien kokous / toimeenpanosuunnitelman esittely 15.1.2021
- ▶ Hyte- ja turvallisuuslinikat kuntien hyvinvointikertomusten kirjoittajille ja sidosryhmille kerran kuukaudessa
- ▶ Hyvinvoinnin monet kasvot- seminaari 28.9.2021
- ▶ Maakunnallisen HYTE-rakenteen suunnittelu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- ▶ Hyvinvointi- ja turvallisuus foorumi 26.1.2021
- ▶ Hyvinvointi, terveys ja arjen turvallisuus koronatilanteessa julkaisu:

https://avi.fi/documents/25266232/55310955/Julkaistu-100_Korona_hyte-turvallisuus-julkaisu_12-1-2021.pdf/c765ed04-d760-e92c-b55e-8b09c64cb244/Julkaistu-100_Korona_hyte-turvallisuus-julkaisu_12-1-2021.pdf?t=1610456555121

Aluehallintovirasto